

*Gnjevljiv čovjek zameće svađu,
a ustrpljiv utišava raspru.
Put je ljenivčev kao glogov trnjak,
a utrta je staza pravednikâ.
Mudar sin veseli oca, a bezumnik
prezire majku svoju.*

*Izreke, Velika Salomonova zbirka izreka, Biblija,
izd. Stvarnosti, Zagreb, 1969. str. 622/18–20.*

ISSN 1331–3703

Zagreb, svibanj 2012. • Godina XVIII. • Broj 188

• Cijena: 5,00 kn

Recesija se ne smanjuje, poskupljenja rastu, siromaštvo puka se povećava

*lako nam povijest — učiteljica života — poručuje kako konflikti između »spretno«
obogaćenih skupina i osiromašenog puka mogu eskalirati do nepredvidivih
razmjera, u nas se zaštićuje kapitalist — nominalni vlasnik sredstava za
proizvodnju kako bi se mogao po zakonu provesti stečaj do čega je poduzeće
dovedeno uglavnom njegovom krivicom.*

Kad je udarnom radijskom viješću 2. svibnja 2012. upoznata javnost da se hrvatsko gospodarstvo već četiri godine zaredom nalazi u recesiji, što je obznanjeno u vezi s Vladinom odlukom o poskupljenju električne struje i plina (s obrazloženjem da ta dva energenta nisu odavna poskupjela), a što najviše pogađa siromašna kućanstva, osobito nezaposlene i umirovljenike, izgledalo je u prvi mah kao da se događa kakva velika državna katastrofa. A reagiranja na tu vijest bila su različita: jedni su apatično i fatalistički pomireno primili tu vijest kao sudbonosnu, drugi su oštro, ali nemoćno osuđivali takvo poskupljenje, a treći su se počeli pripremati za štednju. Međutim, sve je vrlo iritirao i duboko uvrijedio »savjet« prvog potpredsjednika aktualne Vlade: neka manje telefoniranju preko mobitela pa će uštedjeti za doplatu poskupjele struje i plina. A na čemu će uštedjeti oni koji nemaju mobitela jer ga ne mogu kupiti u civiliziranom 21. europskom stoljeću, nije savjetovao! U takvoj njegovoj izjavi nije došla do izražaja samo bahatost osobe na vlasti prema siromašnim građanima nego i sarkastična, tj. zajedljiva neosjetljivost

**U ovome broju:
info.HZMO-a
Vodič HZZO-a
od 5. do 10. str.**

prema položaju puka, što npr. može asociirati ili podsjetiti na postupak Marije Antoanete, raskošne i rastrošne francuske kraljice, koja je narodu gladnom kruha (u doba Francuske revolucije) navodno poručila zašto ne jedu kolače; ili na ubiranje harača u nekim našim krajevima (pod osmanlijskom vlašću) od ljudi koji odavna ne vide više kruha.

Nastavak na 2. str. →

Bratimljenje članstva podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske u Istri s članstvom susjednih podružnica Sindikata umirovljenika Italije — oblik je razvijanja dobrosusjedskih odnosa na međunarodnoj razini te promicanje suradnje i solidarnosti među ljudima i narodima u zajedničkoj nam (uskoro!) Europskoj uniji (više na 3. str.)

Nastavak s 1. str.

Kad je riječ o recesiji koja prema ekonomskoj statistici već četiri godine neprekidno traje i nastavlja pogubno vladati našim gospodarstvom, osobito privredom, valja reći kako se u kriznom razdoblju povećava nezaposlenost i siromaštvo puka što intenzivira stvaranje poremećenih odnosa u društvu opterećujući ga mnogim problemima od kojih je najteži podjela naroda na nemoćne i svemoćne u čijim je rukama najčešća takva državna i lokalna vlast koja djeluje po diktatu korupcionaša.

Kako nam povijest, kao učiteljica života, jasno poručuje da mnogi konflikti proizročeni pogodovanjem vlasti obogaćenima na štetu osiromašenog puka mogu dovesti društvene odnose do nepredvidivih posljedica pa i međusobnih sukoba pripadnika istoga naroda različitog imovnog stanja, u nas se u ovo mirnodopsko doba čuvaru reda upućuje na zaštitu kapitalista koji dovodi poduzeće do stečaja a radnike do gubitka radnog mjesta uvođeći ih u totalno siromaštvo.

I to se događa u državi u čijem je Ustavu (kao najvišem državnom zakonu, u njegovim temeljnim odredbama) utvrđeno da je ta država »jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država (čl. 1., st. 1.). A to znači da su dužnosnici na vlasti u takvoj državi obvezni navedene odredbe

djelotvorno provoditi u životu njezinih stanovnika. Ako ih ne provode, odgovorni su za njihovo neizvršenje, pogotovo ako takvim neodgovornim ponašanjem ostvaruju sebi profit, a državnom ustroju i narodu nanose neprocjenjivu štetu. Premda se socijalna država uočljivo i opipljivo razlikuje od asocijalne države, ta se značajka u praksi uglavnom zanemaruje i svodi na puki apstraktni pojam. A nagomilani konflikti, osobito prouzročeni neriješenim pravnim položajem stanovnika, množe se i stvaraju nove žrtve u sustavu gdje se, umjesto ostvarivanja socijalne pravde, zaštićuje moćnik i uzročnik nepravde koji se zakonski službenom (oficijelnom) procedurom »čuva« od »prosvjednika i buntovnika« stečajem i otkazima s posla. To se prije kratkog vremena dogodilo radnicima »Kamenskog« navodno zbog atraktivnog zemljišta na kojem se nalazila uspješno poslujuća tvornica, a koje je »nekom« zapelo za oko. Gotovo isto ovih se dana događa i radnicima »Jadran-kamena« u naselju Pučišćima na otoku Braču, svjetski poznatom po obradi i izvozu kvalitetnog bračkog kamena, čime se, kao repromaterijalom ne oskudijeva i gdje radnici svima svojim snagama žele raditi i proizvoditi i od svoga rada živjeti, a poslodavac koji se za pretvorbe olako domogao ovoga dragocjenog kamenolomskog pogona, u tome ih prijeci. Naravno da se i među radnicima mogu naći oni koji nehumano kalkuliraju u pojedinim prigodama, ali ovlaštena državana tijela trebaju promptno reagirati na takva događanja: Ne šaljući u to mirno i radišno otočno mjesto kordon policije, što mnoge na trenutak može podsjetiti na one »davne krvave dane« kad su u nas u nekim preživjelim sustavima vlasti naoružavali i vojsku za borbu protiv vlastitog naroda (M. Krleža). Umjesto represijom, potrebno je mobilizacijom humanih, pravdoljubivih snaga uspostaviti red i radnu atmosferu u kojoj je moguće trezveno i logično pronalaziti pravedna rješenja za svaki konflikt pa, ako je potrebno, provoditi i »bolne rezove«, kakva se sintagma ovih dana često čuje od predstavnika vlasti za poduzimanje odlučnih prijeko potrebnih promjena u društvu.

Međutim, najprije treba razvlastiti one bogatune koji svojim bezobzirnim djelovanjem pokazuju kako svojoj državi i svome narodu ne treba služiti nego smatraju da svoju moć imaju pravo koristiti prvenstveno kao sredstvo za zadovoljavanje vlastitih probitaka, jer takvi svoje kršenje zakona ne drže deliktom (osobito ako su u kojem zakonu »pronašli« kakvu rupu). Ako što zakonom nije dopušteno i izrijekom nije zabranjeno, a niti inspekcijskim nadzorom (ako je proveden) nije namjerno uočeno, za njih to nije nemoralno djelo nego vrlina, sposobnost da se propis izigra ili zaobiđe.

A zakon se usuđuju ignorirati i zaobilaziti ponajčešće tajkunski obogaćeni moćnici u vrhu vlasti (riba od glave smrdi) osobito ako se tu radi o prekršajima iz radnog odnosa gdje dominiraju neisplaćene zarađene plaće i neuplaćeni doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje čime se najviše oštećuje i eksploatira čovjek radnik i kasnije umirovljenik.

Mnogi dužnosnici u zadnje vrijeme uzdižu kult rada zalažući se za redovito isplaćivanje plaća, ali na tome uglavnom ostaju i ništa konkretnije ne poduzimaju osim što povremeno prijete spomenutom sintagmom o nužnosti poduzimanja »bolnih rezova«. A tzv. bolne rezove valjalo bi već jednom početi sustavno poduzimati i usmjeravati ih prema onima koji uzrokuju društvene konflikte na svim razinama tako da se prvenstveno razvlaste političke moći uzurpirane zajedno s prigrabljenim bogatstvom u nemoralno provedenoj privatizaciji te mafijaškim i korupcijskim profitima.

Ako znamo uzroke bolesti koju nazivamo recesija, onda smo obvezatni odabrati pravi lijek, a to je maksimalna zaposlenost radnosposobnog stanovništva, kvalitetna proizvodnja traženih proizvoda i njihov uspješni plasman na odgovarajuća tržišta.

Nikola Kustić

Aforistički kutak

Recesija, kakva bila, svakom nešto nosi: bogatunu milijune, siromahu što isprosi.

Stojeći na uglu, smjerno pruža ruku, u očima tužnim skriva svoju muku.

Star je i nemoćan – čeka darak koji, a novčiće »škrte« znatiželjno broji.

Imat će za danas, sutra kako bude upoznat će nove darežljive ljude.

Ne daje baš svatko akoprem i ima, a skromni siromah zahvaljuje svima.

U ovome broju čitajte:

- * Osnivanje istarskih podružnica SUH-a i bratimljenje s podružnicama Sindikata umirovljenika Italije str. 3
- * Je li ekonomija najlošija karika i ove hrvatske Vlade? str. 4
- * Naše zdravlje — zaštita od buke str. 11
- * Primjena psihologije u praksi str. 12
- * Iz naših podružnica str. 12–14
- * Iz Tajništva SUH-a str. 15

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske za izdavača:
v. d. predsjednice: Jasna A. Petrović
tajnica: Zlata Toplak
glavni urednik: Nikola Kustić
pomoć. glavnog urednika: Biserka Budigam
tehnički poslovi, distribucija: Ante Efendić
Adresa Uredništva: Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, tel. i faks: 01/46 55 146, e-mail: suh@zg.t-com.hr
Priprema i tisak: Durieux d.o.o., Zagreb, Sulekova 23, tel. 2300-337, e-mail: graficka@durieux.hr
Temeļjem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. SUH je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Predsjedništvo Glavnog odbora SUH-a svojim zaključkom od 13. siječnja 2005. utvrdilo je cijenu glasila SUH: za pojedini broj 5,00 kn i za godišnju pretplatu 40,00 kn.

Predsjedništvo Glavnog odbora Sindikata umirovljenika Hrvatske na sjednici 26. veljače 2009. imenovalo je Uredništvo glasila SUH u sastavu: Milica Čavkić, dr. Drago Droždjek, Vladimir Bursić, mr. Damir Jukica, Ivan Crnković, Mato Obradović, Ivan Sršen, Biserka Budigam i Nikola Kustić.

PIŠITE za SUH, za svoje glasilo! Svoje priloge pošaljite najkasnije do prvoga dana u mjesecu u kojem glasilo izlazi (u drugoj polovini mjeseca) na adresu: Sindikat umirovljenika Hrvatske, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10000 Zagreb ili e-mailom: suh@zg.t-com.hr. Priloge pišite kompjutorom ili pisaćim strojem i u proredu. Uz priloge navedite svoje ime i prezime, a ako ne želite da ga objavimo, uvažit ćemo vaš zahtjev. Anonimne priloge ne objavujemo. Rukopise i fotografije (slike) ne vraćamo.

Piše: **Vladimir Buršić**, povjerenik Županijskog povjereništva SUH-a za Istru

Osnivanje istarskih podružnica SUH-a i bratimljenje s podružnicama Sindikata umirovljenika Italije

Prva Podružnica Sindukata umirovljenika Hrvatske u Istri osnovana je u Puli 10. studenoda 1993. i njen prvi predsjednik je bio **Ljubomir Šergo**.

Nakon toga osnovana je Podružnica u Roču 19. ožujka 1995. a prva predsjednica bila je sada pok. **Bernardica Herceg**. Ovim redom su osnovane i sljedeće podružnice: u Pazinu 10. listopada 1995., prvi predsjednik je bio **Zorko Šaina**; u Vrsaru 21. prosinca 1996., prvi predsjednik je bio **Franjo Hrvatinić**; u Poreču 21. veljače

1997., prvi predsjednik je bio **Josip Maglica**; u Umagu 28. veljače 1997., prvi predsjednik je bio sada pok. **Atilio Gamboc**; u Labinu 25. rujna 1998., prva predsjednica je bila **Nada Križanac Vranić**; u Medulinu 21. siječnja 1999., prvi predsjednik je bio **Luciano Mattichio**; u Novigradu 26. studenog 2005., prvi predsjednik je bio **Ernesto Martinčić** i Svetvičentu 16. listopada 2007., prva predsjednica je bila **Marija Macan**.

Svako ovo osnivanje potpomognuto je nesebičnim zalaganjem ponajviše gospodina **Ljubomira Šerga**, gospodina **Milana Mustača** i gospođe **Nete Žiković**, naravno uz pomoć članova Inicijativnog odbora svake osnovane podružnice.

Županijsko povjereništvo SUH-a Istarske županije počelo je radom 29. listopada 1998., koordinator je bio Ljubomir Šergo.

Od početka je bila vrlo dobra i jaka suradnja podružnica SUH-a Istarske županije s talijanskim Sindikatом umirovljenika Područnog SPI CGIL Trst kao i Regionalnog SPI CGIL za Furlaniju i Julijsku Krajinu te Regiju Veneto.

Tako je sklopljeno i prvo bratimljenje između SUH-a Podružnice Roč i SPI Lega Aurisina područni SPI Trst. Sporazum o bratimljenju potpisan je u Roču 21. lipnja 1998. a u Aurisini 23. rujna 1998. Sporazum su potpisali poredsjednica Podružnice Roč **Bernardica Herceg** i sekretar SPI CGIL iz Nabrežine **Mario Fragiaco**.

Nakon toga slijedi bratimljenje SUH-a Podružnice Pazin i SPI Lega del Lemene, Područni SPI Venezia, Regija Veneto. Sporazum o bratimljenju potpisan je u Pazinu 10. srpnja 1998. Potpisali su u ime SUH-a Podružnice Pazin predsjednik **Zorko Šaina**, a u ime Lege del Lemene voditelj Lege Giorgio Drigo. Supotpisnici su u ime Saveza samostalnih sindikata Hrvatske Povjerenstvo za Pazin povjerenik **Stelio Černoša**, a u ime Područnog SPI CGIL Venezia generalni sekretar **G. Priori**, te u ime CGIL za Venetiju generalni sekretar **R. Montagner**. Međusobni kontakti su bili neko vrijeme zamrli, a da bi se opet aktivirala tješnja suradnja, drugi put je potpisan sporazum u Portogruaru 4. svibnja 2007. Potpisnici su sa strane Podružnice Pazin predsjednik **Zorko Šaina**, a sa strane Lege del Lemene odgovorni sekretar **Pietro Anese**.

U Trstu je 21. listopada 1998. potpisana povelja o bratimljenju SUH-a Podružnice Umag s Legom Domio Područni SPI Trst, a ponovljeno je 24. listopada 1998. u Umagu. Potpisnici sporazuma su za SUH Podružnicu Umag predsjednik **Atilio Gamboc** i za SPI Legu Domio sekretar **Fiore Babudri**.

U Puli 24. svibnja 2003. potpisana je povelja o bratimljenju između SUH-a Podružnice Pula i Okruga SPI CGIL Centar, Područni SPI Trst. Potpisnici sporazuma bili su predsjednik **Albino Crobori** u ime Podružnice Pula i sekretar Okruga Centar Područni SPI Trst **Silvio Dodini**. Nažalost kontakti između tih dviju sindikalnih organizacija bili su zamrli do prošle godine – 2010. kada se upriličio jedan susret članova oba sindikata u Trstu, s naglaskom na sportski susret u boćanju, uz obećanje da će se suradnja nastaviti.

U Novigradu 27. svibnja 2006. zbratimljene su Podružnica Novigrad i Lega SPI Muggia Područni SPI Trst. Potpisnici sporazuma su predsjednik SUH-a Podružnice Novigrad **Ernesto Martinčić** i sekretarica Lege SPI Muggia **Licia Derossi**.

U Vrsaru 12. rujna 2007. potpisan je sporazum o bratimljenju između Podružnice SUH-a Vrsar i Lega SPI del Miranese iz Mirana Područni SPI Venezia, Regija Veneto, a potpisnici su predsjednik SUH-a Podružnice Vrsar **Ivan Radetić** i sekretar LEge SPI del Miranese **Mario Zara**.

Sva ova bratimljenja imaju za cilj promoviranje i konsolidaciju prijateljskih odnosa i obostrane suradnje u cilju širenja i razvoja sveobuhvatnijeg prisustva i značenja Sindikata umirovljenika na našim teritorijima. Tom suradnjom se želi poticati aktivnosti u rješavanju pitanja umirovljeničkog statusa, mirovina, poboljšanje zdravstvenih usluga, odnosno sveopćih egzistencijalnih pitanja života starijih osoba i radnika. Da bi se to realiziralo, organiziraju se inicijative za razmjenu iskustava i obostranog poznanstva, razne informacije, kulturni susreti, aktivnosti slobodnog vremena i solidarnosti. Bratimljenje sindikalne organizacije potpisuju sporazum o bratimljenju na osnovama ideala mira, bratstva, solidarnosti i suradnje među narodima. Naša zajednička povijesna i kulturna povezanost potiče prijateljstvo i solidarnost među zbratimljenim sindikalnim organizacijama.

DA bi se i ostale podružnice potakle na takav vid suradnje, održan je 18. studenog 2009. u Novigradu sastanak predstavnika SUH-a i SPI CGIL na nacionalnom nivou: mr. **Stjepan Krajačić** i **Jasna Petrović** u ime SUH-a, te **Renata Bagatin** i **Livio Melgari** SPI CGIL, a na regionalnom nivou – predstavnici iz Istarske županije **Vladimir Buršić** i **Neta Žiković** i iz Regije Friuli Venezia Giulia, **Gio Batta Degano** i **Luciano del Rosso**, iz Regije Veneto **Daniilo Toccane** i **Daniele Balde**, te sekretar SPI Okrug Trst i **Adriana Merola** i predsjednik Podružnice Novigrad **Ernesto Matinčić**. Na tom skupu je dogovoreno da četiri istarske podružnice budu zbratimljene s nekom legom iz talijanske Regije Veneto, dok šest ostalih naših podružnica s nekom legom iz Regije Friuli Venezia Giulia. Držeći se tog dogovora, uslijedile su aktivnosti u tom pravcu uz posredovanje županijskog povjerenika SUH-a Istarske županije **Vladimira Buršića** i **Luciana del Rosso**, predstavnika SPI CGIL Regije Furlanija i Julijanska Krajina zaduženog za odnose s inozemstvom te predstavnika **Daniele Balda** zaduženog za inozemstvo SPI CGIL Regiji Veneto.

SUH-ova Podružnica Medulin zbratimljena je s SPI CGIL Legom del Sile iz Jesola Područnog SPI Venezia iz Regije Veneto. U Medulinu je potpisan sporazum 19. listopada 2010. na talijanskom jeziku, a uzvratno su predstavnici Podružnice Medulin otišli u Jesolo na potpisivanje 20. svibnja 2011. Naravno, dogovoreni su daljnji susreti. Potpisnici su predsjednica SUH-a Podružnice Medulin **Vera Vidmar** i sekretar SPI-a Lega del Sile iz Jesola **Luigino Bovolenta**. Supotpisnici su u ime SUH-a Istarske županije županijski povjerenik **Vladimir Buršić** a u ime Područnog SPI CGIL Metropolitan Venezia generalni sekretar **Daniilo Toccane**.

Nastavak na 15. str. →

Piše: mr. sc. **Damir Jukica**, predsjednik SUH-ova Odbora za gospodarstvo

Je li ekonomija najslabija karika i ove hrvatske Vlade?

Dok vanjskopolitički ugled Republike Hrvatske doživljava svoje zvjezdane trenutke — za što je, naravno, najzaslužnije aktualno državno vodstvo na čelu s predsjednikom Republike **prof. dr. Ivom Josipovićem**, premijerom **Zoranom Milanovićem**, predsjednikom Hrvatskog sabora **Borisom Špremom** i ministricom vanjskih poslova **prof. dr. Vesnom Pusić** — gospodarska politika hrvatske Vlade nailazi na sve negativnije kritike ne samo brojnih neovisnih ekonomista, već i novinara koji slove provladinima. Većina ih s pravom ističe da državni novac prvenstveno treba ulagati u povećavanje zaposlenosti i izvoza, u jačanje domaće prerađivačke industrije, a ne, i dalje, u ionako preglomazni građevinski sektor, u energetiku (koja uloženi novac vraća vrlo sporo), u tzv. kulturu (slovenski je premijer **Janez Janša** tamošnje Ministarstvo kulture –ukinuo!) i druge neproizvodne »djelatnosti«. Osobno sam u tom kontekstu priželjkivao da potpredsjednikom Vlade za gospodarstvo, a time i glavnim strategom i kreatorom Vladine gospodarske politike postane vrhunski ekonomist **prof. dr. Branko Grčić**, ali tu je ulogu prigrabio **Radimir Čačić** koji, ako i nije u sukobu interesa, nije, držim, kao dipl. ing. arhitekture za tu funkciju dovoljno stručno osposobljen. Vodeći je hrvatski politički analitičar **prof. dr. Žarko Puhovski**, naime, još prije formiranja ove Vlade upozoravao da bi suđenje u Mađarskoj **Čačiću**, kao njezinu članu, predstavljalo veliki uteg pri njegovu odlučivanju o hrvatskim interesima u INA-i, a kao moguću se problem u tom smislu spominje i njegova privatna povezanost s građevinskim sektorom kojeg — otvoreno favorizira. Ugledni su, pak, ekonomisti **dr. Željko Lovrinčević** i **Ratko Bošković** ovih dana uglavnom upozorili da je gospodarski model državnih investicija — koji, kao i u **Račanovoj** Vladi, **Čačić** uporno forsira — bitno uvećao zaduženost države ne povećavši konkurentnost nacionalnog gospodarstva jer ne vodi računa o strukturi ulaganja i ulagača. S građevinskog gledišta jest svejedno grade li se državnim novcem ili potiču novi proizvodni kapaciteti (kao u Srbiji nova tvornica talijanskog »Fiata« i druge) u kojima će novozaposleni radnici proizvoditi robu za domaće tržište i izvoz ili se grade sportske dvorane, stadioni, zatvori, škole, muzeji, kazališta, spomenici braniteljima i slični neproizvodni objekti koji (osim stvarno potrebnih škola) ne samo da ne vraćaju uloženi novac, već stvaraju i nove proračunske troškove, ali s Vladinog gledišta to ne smije biti isto. Sve popularniji predsjednik Hrvatskih laburista — stranke rada **Dragutin Lesar** s tim u vezi ukazuje i na vrlo opasni model tzv. javno-privatnog partnerstva (JPP) koji je za državni i za proračune naših gradova još razorniji od zaduživanja u stranim ili domaćim bankama. Dok se, naime, uprave naših gradova ne smiju zadužiti u iznosu većem od 20 % svojih ukupnih proračunskih sredstava, model JPP-a **Sanaderovi** zakonodavci nisu okarakterizirali — a, nažalost, ni ovi današnji ga takvim ne žele vidjeti — stvaranjem dugoročnih obveza države i gradova prema privatnim ulagačima iako i taj model to nedvojbeno čini. Vladajući ga političari vole jer se na kraju godine mogu pohvaliti »ostvarenim gospodarskim rastom« prešućujući, međutim, u kolikoj je mjeri on postignut izgradnjom sportskih dvorana i sličnih »Obrovaca«, a u kolikoj životnovožnih proizvodnih postrojenja. Ekonomist **Bošković** ističe da preživjeli Vladin model »ekonomskog

rasta«, pretežito oslonjen na inozemno zaduživanje i domaću potrošnju, vodi državu u propast, pa ga hitno treba zamijeniti stvarnim rastom, zasnovanim na domaćem zaduživanju i inozemnoj potražnji, odnosno na — hrvatskom izvozu, koji, slažem se s predsjednikom Hrvatske gospodarske komore **Nadanom Vidoševićem**, predstavlja »biti ili ne biti« i nacionalnog gospodarstva i cijelog društva. Nakon što su, primjerice, suprotno tome, dva »velika Hrvata i katolika« **Ivo Sanader** i **Božidar Kalmeta** s mjesta direktora Zračne luke Zagreb (ZLZ) smijenili **Boška Matkovića** (koji bi njenu dogradnju i modernizaciju isfinancirao domaćim novcem, što bi značilo i ostajanje zarade od budućeg poslovanja i kamata za kredit u Hrvatskoj) i na tu dužnost postavili **Kalmetina** prijatelja iz Dubrovnika, taj će posao obaviti francuski koncesionar, pa će, s tim u skladu, i lavovski dio zarade od budućeg poslovanja ZLZ-a i kamate za kredit nepovratno otići — u Francusku. Da, točno je, Hrvatskoj za njen gospodarski rast neophodno trebaju nove investicije, ali ne bilo čije i ne bilo kakve. Rekao sam uvodno i ponovit ću, četiri »asa« naše današnje državne vlasti i politike, **prof. dr. Ivo Josipović**, **Zoran Milanović**, **Boris Šprem** i **prof. dr. Vesna Pusić**, intelektualci su, političari i državnici kakve svaki narod može poželjeti, ali nitko od njih po obrazovanju nije ekonomist. Nisu to bili ni **dr. Franjo Tuđman**, ni pok. **Ivica Račan** ni **Stipe Mesić** ni **Sanader** kojemu je, u njegovu stilu, gospodarstvo najprije vodio liječnik, **prof. dr. Andrija Hebrang**, a potom agronom **Damir Polančec**. Danas ga, i to autonomno, vodi dipl. ing. arhitekture s radnim iskustvom u građevinarstvu. Iako građani u svim anketama hrvatskim političarima prvenstveno zamjeraju »kronično« i »neizlječivo« nepoštenje, jedan je od uzroka brojnih nagomilanih problema u našem društvu i nestručnost mnogih obnašatelja državnih, lokalnih i ostalih javnih funkcija. I takve bismo »narodne običaje« napokon trebali prekinuti.

Oglašivanje u glasilu SUH i na web-stranici SUH-a

Cijene oglasnog prostora u glasilu SUH-a i na web stranici SUH-a temeljem odluke Predsjedništva Glavnog odbora SUH-a od 29. listopada 2008., iznose:

1. za jednu stranicu u formatu A4 4.000,00 kn
2. za pola stranice u formatu A4 3.000,00 kn i
3. za četvrtinu stranice u formatu A4 2.000,00 kn.

Svi poslovni partneri i suradnici SUH-a pri svom oglašavanju u glasilu SUH i na web-stranici SUH-a uživaju **popust u iznosu 50 posto!**

Prijave zainteresiranih oglašivača zaprima glavna tajnica SUH-a gospođa **Zlata Toplak** (tel. **01/4655146**), a uplate se vrše na žiro-račun SUH-a otvoren u Zagrebačkoj banci d.d., broj: 2360000 — 1101348685.

hrvatski ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE – SUH

Zagreb, svibanj 2012. godina V br. 5

ODRŽANA KONFERENCIJA "KAKO DO PRAVEDNOG I ODRŽIVOG MIROVINSKOGA SUSTAVA"

U Zagrebu je 23. travnja 2012. u organizaciji Ministarstva rada i mirovinskoga sustava održana konferencija "Kako do pravednog i održivog mirovinskoga sustava".

POZIV NA "RAZGOVORNE DANE" OSIGURANICIMA KOJI SU RADILI U REPUBLICI SRBIJI

Dana 15. svibnja 2012. u Zagrebu i 17. svibnja u Osijeku održat će se "Razgovorni dani" s predstavnicima srpskog mirovinskog osiguranja, na kojima će hrvatski osiguranici koji su bili zaposleni i osigurani u Republici Srbiji moći dobiti detaljne obavijesti o usvajanju svojih prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja u Republici Srbiji.

Stoga se svi zainteresirani koji žele sudjelovati na razgovorima mogu prijaviti za termin, kontaktirajući:

ZAGREB

Ljerka Žubričić – tel: 01/ 4595-244
e-mail: ljerka.zubricic@mirovinsko.hr

Duška Črnogorac – tel: 01/ 4595 262
e-mail: duska.crnogorac@mirovinsko.hr

OSIJEK

Mira Krajnović – tel: 031/ 220-210
e-mail: mira.krajnovic@mirovinsko.hr

90 GODINA HRVATSKOG ZAVODA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje započeo je svoj život javne ustanove za mirovinsko (socijalno) osiguranje radnika još davne 1922 kao Središnji ured za osiguranje radnika u Zagrebu, na temelju Zakona o osiguranju radnika donesenog 14. svibnja 1922. U ovoj 2012. godini navršava se 90 godina postojanja Zavoda. Tim je zakonom prvi put na jedinstven način u čitavoj tadašnjoj monarhiji uspostavljeno i uređeno zdravstveno i socijalno osiguranje zaposlenih na ovim prostorima. Od tada do danas prohujalo je mnogo vremena, mijenjale su se države i njihova zakonodavstva, ali je namjena i cilj svakog od nositelja mirovinskog osiguranja koji su tako nastajali i nestajali u vremenu i prostoru ostao isti: djelatnost provedbe mirovinskog osiguranja

UGOVOR O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE TURSKÉ

Ugovor o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Republike Turske potpisan u Zagrebu 12. lipnja 2006. (objavljen u "NN – Međunarodni ugovori" broj 5/07.) stupio na snagu 1. lipnja 2012.

Ovim Ugovorom koordinirani su izvataki i koristi sustava socijalnog osiguranja u potpunosti od svih osoba koje su bile u lasti obuhvaćena hrvatskim i turskim osiguranjem, bez iznimke na državljanstvo.

Administrativni sporazum je primjeni Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Republike Turske potpisan je 12. lipnja 2006. u Zagrebu (objavljen u "NN – Međunarodni ugovori" broj 5/07.) na snagu na stupio kada je Ugovor – 1. lipnja 2012. Objavljen o stupanju Ugovora na snagu objavljeno je u "NN – Međunarodni ugovori" broj 2. od 6. rujna 2012.

OBJAVLJEN NOVI BROJ "STATISTIČKIH INFORMACIJA HZMO-a"

Na mrežnoj stranici Zavoda objavljena je nova izdanja "Statističkih informacija HZMO-a" i "Statističkih informacija Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje" (broj 112) – travanj 2012.

VODIČ
OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA
HRVATSKE U SVIBNJU 2012.

**PRAVILNIK
O ORTOPEDSKIM I DRUGIM
POMAGALIMA**

1. Uvodni dio

Novi Pravilnik o ortopedskim i drugim pomagalima donijelo je Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) na svojoj posljednjoj 28. sjednici u dotadašnjem sazivu 14. prosinca 2011. godine, a koji je objavljen u broju 7/2012. „Narodnih novina“ sa stupanjem na snagu od 1. veljače 2012. godine.

Novoimenovani članovi Upravnog vijeća HZZO-a, koje je imenovala Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 26. siječnja 2012. godine, na svojoj 1. sjednici od 30. siječnja 2012. godine prolongirali su rok stupanja na snagu Pravilnika na 1. ožujka 2012. godine. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima objavljen je u broju 14/2012. „Narodnih novina“.

Naime, HZZO je osnovom komunikacija s nadležnim liječničkim komorama zaključio da je rok primjene Pravilnika s 1. veljače 2012. godine prekratak, te da je stupanje na snagu Pravilnika potrebno odgoditi radi osiguranja informatičke i drugih tehničkih preduvjeta za njegovu primjenu do 1. ožujka 2012. godine.

Na 2. sjednici Upravnog vijeća HZZO-a održanoj 17. veljače 2012. godine izvršeni su određeni ispravci i tehnički nedostaci Pravilnika, te je ujedno kao sastavni dio Pravilnika tiskan i izmijenjeni Popis ortopedskih i drugih pomagala kao i tiskanice potvrda o pomagalima.

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima objavljen je u „Narodnim novinama“ broj 23/2012., a ispravak u broju 25/2012.

Upravno vijeće HZZO-a je na 6. sjednici održanoj 18. travnja 2012. godine donijelo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima koji je objavljen u „Narodnim novinama“ broj 45/2012.) i koji je stupio na snagu danom objave 20. travnja 2012. godine.

Izmjenom i dopunom Pravilnika izvršene su određene korekcije Popisa pomagala, preciznije utvrđene su medicinske indikacije za odobravanje pojedinih pomagala te, kao najvažnija novina, ponovno je omogućeno osiguranim osobama da u iznimnim slučajevima ostvare pravo na pomagala koja nisu uvrštena u Popisu pomagala, a koja su se osiguranim osobama HZZO-a odobravala prije stupanja na snagu novog Pravilnika, dakle prije 1. ožujka 2012. godine.

Naime, prema članku 31.a Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima osigurana osoba može, na prijedlog nadležnog doktora, ostvariti pravo na pomagala koja nisu utvrđena u Popisu pomagala, a koja su se osiguranim osobama odobravala prije stupanja na snagu novog Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima, dakle do 29. veljače 2012. godine.

Prijedlog za takvo pomagalo propisuje nadležni doktor (doktor specijalist ili izabrani doktor primarne zdravstvene zaštite ovisno o vrsti takvog pomagala) na tiskanici potvrde o pomagalu, te potvrdu o pomagalu zajedno s medicinskom dokumentacijom i potankim obrazloženjem medicinske indikacije za pomagalo, osigurana osoba dostavlja na odobrenje liječničkom povjerenstvu za pomagala Direkcije HZZO-a i to preko područnog ureda HZZO-a nadležnog prema mjestu prebivališta odnosno boravka osigurane osobe.

Nakon stručno medicinskog odobrenja takvog pomagala u područnom uredu HZZO-a ovjerava se potvrda o pomagalu osnovom koje osigurana osoba nabavlja takvo pomagalo pri ugovornim ljekarnama odnosno kod isporučitelja pomagala koji ima sklopljen ugovor s HZZO-om o isporuci ortopedskih i drugih pomagala.

2. Popis ortopedskih i drugih pomagala

Novi Pravilnik o ortopedskim i drugim pomagalima i novi Popis ortopedskih i drugih pomagala sastavljen je nakon provedenog poziva za podnošenje ponuda za uvrštenje pomagala na Popis pomagala u skladu s Pravilnikom o mjerilima za stavljanje ortopedskih i drugih pomagala na popis pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje ("Narodne novine", broj 138/2009.) i Pravilnikom o mjerilima za određivanje cijena ortopedskih i drugih pomagala broj ("Narodne novine", broj 138/2009. i 29/2012.), koji je donio ministar zdravlja osnovom ovlasti iz Zakona o medicinskim proizvodima ("Narodne novine", broj 67/2008. i 124/2011.).

Za razliku od Popisa pomagala koji je bio sastavni dio ranije važećeg Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala u kojem su ortopedska pomagala bila označena „generičkim nazivom“, novi Popis pomagala sastavljen je od „zaštićenih“ imena pomagala, te Popis pomagala sadržava preko 600 vrsta pomagala prema „generičkom“ nazivu, odnosno preko 1.800 vrsta

pomagala prema „zaštićenom“ nazivu i više od 10.000 pojedinačnih modela pomagala.

Svakom pomagalu prema „zaštićenom“ nazivu (brandu) dodijeljena je jedinstvena šifra prema ISO šifrniku, navedeno je ime proizvođača, cijena pomagala, klasa pomagala kao medicinskog proizvoda s obzirom na stupanj rizika za korisnika, modeli pomagala, mjesto gdje se pomagalo može isporučiti (ugovorne ljekarne ili ugovorni isporučitelji pomagala-maloprodajne prodavaonice), te jasne smjernice odnosno medicinske indikacije za propisivanje pomagala na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja.

3. Isporučitelji ortopedskih i drugih pomagala

Na osnovi provedenog natječaja za sklapanje ugovora o isporuci ortopedskih i drugih pomagala, koji je bio namijenjen nositeljima odobrenja za obavljanje prometa na malo medicinskim proizvodima i nositeljima upisa u očevidnik proizvođača medicinskih proizvoda, koji su ujedno nositelji odobrenja za promet na malo medicinskih proizvoda, HZZO je sklopio ugovore o isporuci ortopedskih i drugih pomagala.

U odnosu na dosadašnji način ugovaranja isporuke ortopedskih i drugih pomagala, novi ugovori se sklapaju za isporuku svih pomagala uvrštenih u Popis pomagala u skladu s klasom medicinskog proizvoda ovisno o riziku za primjenu medicinskog proizvoda-pomagala za korisnika u skladu s rješenjem Agencije za lijekove i medicinske proizvode kojim je dano odobrenje za promet na malo medicinskim proizvodima za svaku pojedinu maloprodajnu lokaciju. To znači da specijalizirana prodavaonica koja ima rješenje Agencije za lijekove i medicinske proizvode za obavljanje prometa na malo medicinskim proizvodima primjerice Klase III, može isporučivati sva pomagala uvrštena na Popis pomagala koja se mogu isporučivati u specijaliziranoj prodavaonici, dok specijalizirana prodavaonica koja ima rješenje Agencije za lijekove i medicinske proizvode za obavljanje prometa na malo medicinskim proizvodima Klase I, može isporučivati samo pomagala Klase I.

Osim navedenih isporučitelja ortopedskih i drugih pomagala osigurane osobe mogu nabavljati ortopedska pomagala, i u ugovornim ljekarnama i to ona pomagala za koja je to posebno označeno u Popisu pomagala.

Dentalna pomagala osigurane osobe ostvaruju u zdravstvenim ustanovama ili u privatnim ordinacijama dentalne medicine koje imaju sklopljen ugovor s HZZO-om za provođenje zdravstvene zaštite iz djelatnosti dentalne medicine u okviru prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

4. Vrste ortopedskih i drugih pomagala

Ortopedska i druga pomagala koja se mogu propisivati osiguranim osobama HZZO-a u okviru prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja navedena su u Popisu pomagala i podijeljena su u 17 grupa:

1. PROTEZE ZA RUKE
2. PROTEZE ZA NOGE
3. ORTOZE
4. ORTOPROTEZE I ELEKTRONIČKI UREĐAJI
5. ORTOPEDSKE CIPELE I ORTOPEDSKI ULOŠCI
6. POMAGLA ZA KRETANJE
7. ANTIDEKUBITALNA POMAGALA I JASTUCI
8. POMAGALA KOD ŠEĆERNE BOLESTI
9. POMAGALA ZA POBAVNI SUSTAV I STOMA POMAGALA
10. POMAGALA ZA UROGENITALNI SUSTAV
11. OBLOGE ZA RANE
12. POMAGALA ZA DISANJE
13. POTROŠNI MATERIJAL ZA HEMODIJALIZU I PERITONEJSKU DIJALIZU U KUĆI
14. OČNA I TIFLOTEHNIČKA POMAGALA
15. SLUŠNA I SURDOTEHNIČKA
16. POMAGALA ZA GLASNI GOVOR
17. DRUGA POMAGLA
18. DENTALNA POMAGALA I ORTODONTSKE NAPRAVE
19. popravak pomagala, rezervni dijelovi i potrošni materijal.

I. Svakom od pomagala u Popisu pomagala pridruženi su sljedeći podaci:

1. REDNI BROJ- pomagala su poredana prema rednim brojevima od 1 do 1.787
2. ŠIFRA POMAGALA PREMA ISO 9999- svakom pomagalu je dodijeljen jedinstveni broj prema ISO 9999 klasifikaciji na način da prvih 6 znakova predstavlja grupu iz ISO 9999 šifrnika (razina I), nastavna 2 znaka određuju grupu pomagala u Popisu pomagala (razina II), nastavna 2 znaka predstavljaju položaj pomagala prema generičkom nazivu pomagala unutar grupe pomagala (razina III), i zadnja dva znaka predstavljaju položaj pomagala prema zaštićenom nazivu unutar generičke skupine (razina IV)
3. nezaštićeni naziv (generički naziv) pomagala, popravak pomagala

4. naziv proizvođača pomagala
5. NAZIV NOSITELJA UPISA U OČEVIDNIK MEDICINSKIH PROIZVODA- naziv subjekta koji je nositelj upisa u očevidnik medicinskih proizvoda pri Agenciji za lijekove i medicinske proizvode
6. naziv pomagala prema proizvođaču
7. zaštićeni naziv pomagala
8. tko predlaže pomagalo
9. tko propisuje pomagalo
10. tko odobrava pomagalo
11. obilježje: daje li se pomagalo na uporabu uz obvezu vraćanja ili bez obveze vraćanja
12. jedinica mjere pomagala
13. količina odobrenog pomagala
14. rok uporabe pomagala prema dobnim skupinama korisnika pomagala
15. jedinična vrijednost-cijena pomagala iskazana u kunama
16. klasa pomagala kao medicinskog proizvoda s obzirom na stupanj rizika za korisnika pomagala
17. način proizvodnje pomagala (individualno ili serijski)
18. mjesto isporuke pomagala (specijalizirana prodavaonica na malo medicinskim proizvodima, specijalizirana prodavaonica s proizvodnom dozvolom, ugovorna ljekarna)
19. standard pomagala (materijal od kojeg se izrađuje, energija za pokretanje, tehničke karakteristike, jamstveni rok).

II. Popis dentalnih pomagala sadržava sljedeće podatke:

1. redni broj gdje su brojevi poredani od rednog broja 1788 do 1806
2. šifru pomagala
3. naziv pomagala i popravka pomagala
4. oznaku tko pomagalo predlaže
5. oznaku tko pomagalo propisuje
6. oznaku tko pomagalo odobrava
7. količinu odobrenog pomagala po čeljusti prema dobi osigurane osobe
8. jedinicu mjere pomagala
9. rok uporabe pomagala prema dobi osigurane osobe
10. dužinu jamstvenog roka u mjesecima
11. jediničnu vrijednost pomagala izraženu u bodovima za rad doktora dentalne medicine

12. jediničnu vrijednost pomagala izraženu u bodovima za rad dentalnog tehničara
13. jediničnu vrijednost rada u bodovima (zbrojeni bodovi doktora i tehničara)
14. vrijednost materijala u kunama
15. medicinsku indicaciju/uvjete za ostvarivanje prava na pomagalo.

III. Popis ortodontskih naprava sadržava sljedeće podatke:

1. redni broj pomagala od rednog broja 1 807 do 1 814
2. šifru pomagala
3. naziv pomagala i popravak pomagala
4. oznaku tko pomagalo predlaže
5. oznaku tko pomagalo propisuje
6. oznaku tko pomagalo odobrava
7. količinu odobrene ortodontske naprave do 18. godine osigurane osobe
8. jedinicu mjere pomagala
9. rok uporabe ortodontske naprave do 18. godine osigurane osobe
10. dužinu jamstvenog roka u mjesecima
11. cijenu rada i materijala dentalnog tehničara u kunama
12. cijenu pomagala u kunama
13. medicinsku indicaciju/uvjete za ostvarivanje prava na pomagalo.

5. Ostvarivanje prava na ortopedska i druga pomagala

Propisivanje i odobravanje

Nadležni doktori propisuju pomagala na potvrdama o pomagalima koje su sastavni dio Pravilnika. Pravilnikom je utvrđeno šest vrsta potvrda o pomagalima:

1. potvrda o ortopedskim i drugim pomagalima
2. potvrda o pomagalima za šećernu bolest
3. potvrda o pomagalima za obloge za rane
4. potvrda o dentalnim pomagalima
5. potvrda o očnim i tiftotehničkim pomagalima
6. potvrda o slušnim i surdotehničkim pomagalima

Potvrda o pomagalima za šećernu bolest i potvrda o pomagalima za obloge za rane su dvije nove vrste potvrda o pomagalima koje nisu bile predviđene u ranije važećem Pravilniku o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala. S obzirom na zastupljenost tih vrsta pomagala u

ukupnoj potrošnji za pomagala, kao i precizno utvrđenih uputa za propisivanje pojedine vrste pomagala unutar tih skupina, ukazala se potreba definiranja novih vrsta potvrda koje, osim podataka o samim pomagalima kao i ostale vrste potvrda, sadrže i podatke o osiguranim osobama za koje se pomagalo propisuje (oblik terapije šećerne bolesti, broj samokontrola razine šećera u krvi i slično, za pomagala kod šećerne bolesti, te podaci o broju i vrsti rana, kao i trajanju terapije oblogama, za obloge za rane).

Nakon što doktor nadležan za propisivanje pojedinih vrsta pomagala propiše pomagalo/pomagala na potvrdi o pomagalima te nakon što je proveden postupak odobravanja pomagala za koja je to propisno (ovlaštenog radnika, ovlaštenog doktora, liječničkog povjerenstva za pomagala direkcije HZZO-a), osigurana osoba naručuje odobreno pomagalo kod ugovornog isporučitelja pomagala ili u ugovornoj ljekarni, a dentalna pomagala kod ugovornog doktora dentalne medicine.

Rok za naručivanje pomagala

Tiskanica potvrde o pomagalima vrijedi 30 dana od dana propisivanja, odnosno 30 dana od dana odobrenja liječničkog povjerenstva za pomagala Direkcije, ovlaštenog doktora ili ovlaštenog radnika HZZO-a i u tom roku je osigurana osoba obvezna naručiti pomagalo.

Ako osigurana osoba ne naruči pomagalo u propisanom roku ili potvrdu o pomagalima ne može iskoristiti iz bilo kojeg drugog razloga (gubitak potvrde, neupotrebljivost potvrde zbog oštećenja ili nečitljivosti podataka i slično), obvezna je ponoviti postupak propisivanja pomagala pri nadležnom doktoru.

Rok isporuke pomagala

Ugovorni isporučitelj pomagala, odnosno ugovorni doktor dentalne medicine obvezan je pomagalo isporučiti odmah, odnosno najkasnije u roku 30 dana od dana naručivanja (zaprimanje potvrde o pomagalima), osim u iznimnim slučajevima kada je zbog tehnike izrade pomagala (proteze za ruke i noge izrađene po mjeri gdje su potrebne i probe i slično, zahtjevna dentalna pomagala) potrebno duže razdoblje što se uređuje ugovorom o isporuci određenih pomagala.

Sudjelovanje u dijelu troškova za pomagala

Osigurana osoba obvezna je sudjelovati u dijelu troškova odobrenog pomagala, rezervnog dijela pomagala i potrošnog materijala, u visini 20% pune cijene pomagala u skladu s člankom 16. stavkom 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“ broj 150/2008., 94/2009.,

153/2009., 71/2010., 139/2010., 49/2011. i 22/2012.), a tako utvrđeni postotak sudjelovanja utvrđuje se na ukupnu cijenu pomagala ostvarenih na osnovi jedne tiskanice potvrde o pomagalima (jednog ili više pomagala).

Osigurane osobe – djeca do navršene 18. godine života i osigurane osobe – djeca koja su potpuno i trajno nesposobna za samostalni život i rad, te osigurane osobe kojima se pomagalo propisuje u vezi liječenja zbog priznate ozljede na radu odnosno profesionalne bolesti, nisu obvezne sudjelovati u dijelu troškova pomagala, dakle njima se na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja osiguravaju pomagala u cijelosti, odnosno u 100% iznosu utvrđene cijene.

Jedino ako je osiguranoj osobi odobreno već korišteno, a obnovljeno i servisirano pomagalo, koje ima sve odlike funkcionalnosti i kvalitete kao i novo pomagalo (primjerice koncentrator kisika), nije obvezna sudjelovati u dijelu troškova takvog odobrenog pomagala.

Inače iznos sudjelovanja po jednoj potvrdi o pomagalima ne smije iznositi manje od 1,50 % proračunske osnovice (50,00 kuna), a za stomatološka pomagala osiguranih osoba od 18. do 65. godina starosti iznos sudjelovanja ne smije iznositi manje od 30,07 % proračunske osnovice (1.000,00 kuna), odnosno osiguranih osoba starijih od 65 godina manje od 15,03 % proračunske osnovice (500,00 kuna).

Isto tako najviši iznos sudjelovanja ne može biti veći od 60,13% proračunske osnovice (2.000,00 kuna), dakle ako bi 20% cijene pojedinog pomagala iznosilo više od propisanih 2.000,00 kuna, osigurana osoba odnosno njeno dopunsko zdravstveno osiguranje neće platiti u tom slučaju više od propisanog iznosa.

Ako iznos ukupne cijene pomagala po jednoj tiskanici potvrde o pomagalima iznosi manje od navedenih iznosa, osigurana osoba je obvezna platiti ukupnu cijenu pomagala.

Hrvatski zavod za
zdravstveno osiguranje – Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: ravnatelj prim. **Siniša Varga**,
dr.med.dent.

Urednice priloga: **Jasenka Pap**, dipl.iur.
Veronika Laušin, dr.med.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja
0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja
0800 7989

Zaštita od buke

Ako buka na radnom mjestu dosegne ili prijeđe granicu od 90 dB(A) radnici su obvezni nositi sredstva za zaštitu sluha. Pri izboru sredstava vodi se računa o zvučnom tlaku i sastavu frekvencije šumova. Uspješan program za zaštitu sluha ovisi o odgovarajućoj motivaciji uprave i radnika. Navest ćemo niz tipičnih pitanja, tegoba, izgovora i prigovora o problemu buke.

Sredstva za zaštitu sluha u početku upotrebe neugodna su, ali je sluh oštećen bukom trajno »neugodan«. Tu je potrebno izvjesno vrijeme za prilagodbu. Zato pojedinac sam donosi konačnu odluku u izboru sredstva.

Izgovor: Meni nije potrebna zaštita za sluh, navikao sam na buku.

Odgovor: Uši se ne navikavaju na buku, one »ogluše« (a na nesreću često izgleda kao da se nagluh čovjek privikne kao na buku). Neprestano opterećenje bukom ne čini uši otpornijima niti sprečava gubitak ostatka sluha ako već postoji oštećenje.

Pitanje: Sluh sam već izgubio djelomice ili skoro potpuno, pa zašto da sada nosim zaštitno sredstvo?

Odgovor: Već oštećen sluh ne štiti od daljnjeg gubitka sluha. Najprije se sluh ošteti na području visokih tonova. Nakon daljnjeg djelovanja buke oštećuje se sluh na području dubljih tonova i konačno sve do područja koje je važno za sporazumijevanje govorom. To je područje od 500 do oko 3000 Hz. Jasno je da zaštitno sredstvo ne može poboljšati već oštećeni sluh. Oštećenje sluha uvijek je stalno i nepopravljivo. Ali zaštitom se sprečava daljnje oštećenje. Ispravna primjena zaštitnog sredstva sprečava trenutačno zaglušenje. Ako do toga i dođe, upotreba zaštitnog sredstva olakšava oporavak od zaglušnja prije nego što to dovede do trajnog oštećenja sluha.

Tegoba: Kad nosim zaštitno sredstvo, ne čujem drugove na radu.

Odgovor: Ako se uho »bombardira« jakom bukom, postat će prezbuđeno, pa nastaje izobličenje, a rezultat toga je da sluh više ne razabire razne istodobne zvukove. Nošenje zaštitnog sredstva smanjuje opću buku, pa uho razlikuje uspješnije.

U osoba s normalnim sluhom u većini slučajeva zaštitna sredstva poboljšavaju sporazumijevanje ako je jačina zvuka veća od oko 85 dB(A). Za radnike s lakšim ili težim oštećenjem sluha situacija je složenija. U tom slučaju katkad nema prednosti u sporazumijevanju već se ono i pogoršava. Ali ako te osobe ne zaštite sluh, i nadalje će ga oštećivati, a posljedica je još veća poteškoća u sporazumijevanju.

Tegoba: Kad nosim zaštitno sredstvo, drugačije čujem zvuk stroja.

Odgovor: To je točno, stroj se čuje drugačije. Ali ipak je većina radnika u stanju da zvučno nadzire stroj. Čim se naviknu na novi zvuk, prepoznaju nenormalne šumove jednako dobro kao i bez zaštite sluha.

Pitanje: Reguliraju li štitnici za uši djelotvornije buku nego čepići?

Odgovor: Ne. Nesporazum da štitnici djelotvornije smanjuju buku nego čepići posljedica je mišljenja »što veće to bolje«. Je li bolje jedno ili drugo, to ovisi i o pojedincu i o zaštitnom sredstvu.

Pitanje: Uzrokuju li čepići zarazu uha?

Odgovor: Prema našim iskustvima čini se da je vjerojatnost zaraze vanjskog slušnog kanala minimalna. Ipak, ne treba podcijeniti značenje čistih sredstava za zaštitu sluha. Neke osobe, npr. šećeraši ili osobe posebno osjetljive na zaraze, trebaju ipak biti oprezne.

Pitanje: Kad radnik stavi zaštitno sredstvo u ili na uho, onda se ne treba o njemu brinuti do odmora ili završetka rada?

Odgovor: Zaštitna sredstva se katkad pomaknu zbog izvanjskog djelovanja. Potrebno ih je povremeno ispravno namjestiti. To vrijedi osobito za čepiće koji mijenjaju oblik, pa ih povremeno treba iznova postaviti. Ali ima i sredstava koja zadržavaju svoj položaj čitavo vrijeme, npr. individualno oblikovani plastični čepići za uši ili čepići od pjenaste plastike.

Pitanje: Šteti li ušima ako se nos briše dok su uši začepljene?

Odgovor: Ne. Budući da se čepić nalazi u vanjskom uhu koje je bubnjićem odvojeno od srednjeg uha, čepić ne djeluje znatnije na promjene u tlaku zraka za vrijeme čišćenja nosa. Ali ako je Eustahijeva cijev (cijev koja povezuje srednje uho sa ždrijelom) začepljena ili ne funkcionira zbog drugih razloga, u srednjem uhu može zaostati zrak ili tekućina, a to uzrokuje tegobe.

Pitanje: Mogu li zaštitna sredstva za sluh uzrokovati glavobolju, krvarenje iz nosa, čireve, nesanicu i prenaprezanje vida?

Odgovor: Zaštitna sredstva, prvenstveno štitnici za uši, katkad uzrokuju glavobolju ako »tiskaju« ili su neugodna na drugi način. Traka preko glave za štitnike trebala bi biti prilagodljiva. Ako to nije moguće, treba izabrati štitnike koji su najprikladniji. Ne postoje medicinski ili fiziološki razlozi zbog kojih bi zaštita za sluh uzrokovala navedene tegobe.

Izgovor: Ne trebam se brinuti zbog sluha jer uvijek postoji mogućnost da nosim slušni aparat.

Odgovor: Iako naočale u većini slučajeva ispravljaju vidne pogreške, krivo je mišljenje da slično djeluje slušni aparat u slučaju bukom uzrokovane nagluhosti. Ispravljanje vidne greške posljedica su, u normalnom slučaju, nerazmjera između očne leće i promjera očiju, a ne činjenice da su razorene vidne prijamne stanice. Bukom uzrokovano oštećenje sluha većinom je posljedica razaranja živčanih stanica (tzv. trepljastih slušnih stanica) u pužnici. Slušni aparati djelomice uspostavljaju sposobnost sluha da zapaža zvuk i da razlikuje zvučne signale. Ali ako je ostalo malo neoštećenih trepljastih stanica, rezultat nikako ne zadovoljava.

Pitanje: Je li kod jake buke bolje nositi štitnike za sluh nego čepiće jer se zvuk kod velikih jačina prenosi izravno kroz kosti lubanje, pa na taj način zaobide čepiće?

Odgovor: Zvuk se prenosi zaobilazeći zaštitna sredstva bez obzira na jačinu. Stoga zvučna provodljivost kostiju ograničava smanjivanje buke kod idealne zaštite na najviše od 50dB.

Tako se u normalnom slučaju može zanemariti zvuk kroz kosti prema zvuku kroz zrak sve dok prigušivanje buke zaštitnim sredstvom ne postigne granicu 50dB koja je određena prolazom zvuka kroz kosti. To vrijedi bez obzira na jačinu okolnog zvuka. Zato će zaštitno slušno sredstvo koje tu granicu postiže kod niže buke jednako djelovati i kod jače buke. Štitnici za uho pokrivaju samo mali dio lubanje, pa na taj način smanjuju samo manji dio buke, možda 3 do 4 dB i području frekvencije od 1 do 2 kHz. Stoga je smanjenje buke čepićima u usporedbi sa štitnicima određeno ne provođenjem buke kroz kosti već konstrukcijom uvjetovanim osobinama zaštitnog sredstva i njegovog kontakta s glavom. Dobro oblikovani čepić, npr. od pjenaste plastike, za većinu frekvencija smanjuje buku u istoj mjeri ili čak i bolje od običnih štitnika za sluh.

Pitanje: Budući da buka djeluje na čitavu glavu i preko nje dospijeva u unutrašnje uho, smanjuje li tvrdi zaštitni šljem zvuk koji prolazi kroz kosti jer šljem pokriva dio lubanje?

Odgovor: Da bi se smanjio zvuk koji prodire kroz kosti lubanje, potrebno je nositi kruti šljem koji je zabrtvljen uz lice. Šljem bi trebao zatvarati glavu skoro hermetički (zračno nepropusno). Normalan zaštitni šljem koji pokriva samo dio glave i propustan je za zrak malo pridonosi smanjivanju zvuka koji prolazi kroz kosti.

Pitanje: Može li se ozljediti bubnjić predubokim čepićem ili njegovim naglim vađenjem?

Odgovor: Osjetljivost na bol i pritisak sve je veća što se bliže prilazi bubnjiću. Neugodan osjećaj pri prodiranju dublje u kanal pravodobno će upozoriti da se čepić ne ugura suviše duboko, mnogo prije nego što se dodirne bubnjić. Stručnjak koji prilagođuje čepiće, najprije bi trebao kontrolirati slušni kanal. Osobama s kroničnim nakupljanjem ušne masnoće preporučuju se posebna sredstva za zaštitu sluha.

Čepići od pjenaste plastike ne zatvaraju slušni kanal hermetički, pa je mala vjerojatnost da bi prilikom vađenja stvorili opasno snižavanje tlaka u slušnom kanalu.

E. H. Berger

Iz »Našeg zdravlja« br. 5–6/1988

Piše: **Biserka Budigam, prof.**

Primjena psihologije u praksi

U posljednje se vrijeme, nakon pojave nekih popularnih psiholoških knjiga, sve više govori o psihologiji i o korištenju nekih njenih spoznaja u praktičnom svakodnevnom životu. Bolje rečeno, stječe se dojam da je ovo novo vrijeme u kojem se svako ljudsko ponašanje nastoji osvijetliti pomoću znanja iz psihologije. U praksi mi se čini da ljudi počinju tražiti sve više pomoć psihologa i da je nekako normalnije tumačenje psihologa, bolje rečeno prihvatljivije je za običnog čovjeka od pomoći psihijatra.

Polako se u svijesti ljudi počinje stvarati slika o tome da psihijatrija spada u strogo medicinsku znanost i da je ona zapravo liječenje kad s čovjekom već »nešto nije u redu«.

I doista psihijatrija se bavi prvenstveno liječenjem psihičkih poremećaja i medicinska je znanost, a psihologija se bavi normalnim čovjekom, a samo rijetko i djelomično psihičkim poremećajima.

Psihologija se često isto tako poistovjećuje s pojmom psihoanalize, što je više psihijatrijska metoda, a vrlo je prihvatljiva ljudima jer su zanimljiva njena tumačenja naših doživljaja.

Jedna od najjednostavnijih definicija psihologije je tumačenje da je to znanost o psihičkim procesima. Sam pojam »psihologija« je složenica grčkih riječi »psihe« što znači »duša« i »logos« što znači »um, razum, znanje«. Psihologija se bavi proučavanjem čovjekova duševnog života.

Čini se da je za naglu popularnost psihologije vrlo značajan i stav sve većeg broja ljudi koji smatraju da su oni i sami »rođeni psiholozi«. Naime, danas se vrlo često u medijima pojavljuju razna psihološka objašnjenja nekih svakodnevnih pojava i ljudima se takva tumačenja čine poznatima. Oni jednostavno ne znaju zašto se nešto događa, ali čini im se vrlo poznatim i tako ponekad i sami pokušavaju protumačiti neke životne probleme i spoznaje. Svi imamo svoj duševni život i zaokupljeni smo njime svakodnevno. I imamo osjećaj da sami sebe najbolje poznajemo i za što nam je onda potrebno tumačenje psihologije. Takve je pogrešne stavove vrlo teško promijeniti. Ipak, sreća je da ima više onih koji vjeruju u psihologiju.

Definicija psihologije ne bi bila potpuna kad ne bi u sebi sadržavala i tumačenje našeg praktičnog ponašanja na osnovu nekih naših »unutarnjih doživljaja«. Doživljaj pripada pojedincu i karakterističan je upravo za svakog pojedinca. To je čuvstveni odnos prema nekom vanjskom događaju i on je poseban za svakog čovjeka. Psihički procesi dakle uvjetuju na određen način naše ponašanje (i ne samo to) i upravo tako treba definirati i psihologiju. To je dakle znanost o doživljajima i o ponašanju koje je odraz tih doživljaja.

Isto tako znamo da se znanosti dijele na prirodne i društvene. Često se postavlja pitanje: Je li psihologija društvena ili prirodna znanost? Naime, psihologija ima u sebi različite pristupe u rješavanju nekih problema. Neki su problemi potpuno *biološki*, npr. proučavanje uloge živčanog sustava i mozga, žljezdanog sustava u čovjekovu doživljavanju i formiranju čovjekove osobnosti, a neki *društveni*, npr. uloga odgoja i ostalih društvenih utjecaja na razvoj sposobnosti i osobnosti pojedinaca.

Bez obzira na vrlo česte »nejasnoće« oko definicija ili oko svrstavanja psihologije u prirodne ili društvene znanosti, ostaje problem koji je u današnjem svijetu svugdje prihvaćen: da je čovjek uvijek i prvi i posljednji uzrok svega što se događa u društvu. I stoga nema ni jednog područja života u kojem se ne trebaju primijeniti psihološke spoznaje o čovjeku i njegovu ponašanju. One naime omogućuju razumijevanje nekih problema jer tumače sukobe među pojedincima i skupinama, lakše i teže poremećaje psihičkog života, stav javnosti prema takvim poremećajima. Informiranje nadalje smanjuje ozbiljnost problema, jer objašnjava i smanjuje nepoznanice u rješavanju problema. Psihologija se danas koristi u rješavanju različitih problema u različitim područjima ljudske djelatnosti. Problemi su nekad vrlo slični, a nekad različiti i specifični za pojedinu djelatnost.

Psihologija koja se direktno primjenjuje u praksi različitih društvenih aktivnosti, naziva se *primijenjena psihologija*.

Jedan od zajedničkih problema u svim područjima je izbor *kadrova* za rad u struci. To je jedan i od najvažnijih problema. Naime, za uspješnost neke djelatnosti najvažnije je imati sposobne izvršitelje pojedinih zadataka. Često prije konačnog odabira treba educirati moguće kadrove, što je problem profesionalne orijentacije i selekcije. Isto tako treba provjeravati stečena znanja i vještine. Psihologija treba konstruirati mjerne instrumente za različite potrebe. Ponekad se testovi čine kao vrlo jednostavne i zanimljive »zagonetke« i obično se ponekad čini kako ih je jednostavno konstruirati. Tome doprinosi i sve više objavljenih različitih »kvizova« i »testova« koji se javljaju u medijima. Ljudi im ponekad i suviše vjeruju i dobri su često za zabavu, ali ima slučajeva kad im se nekritički previše vjeruje.

Osim određenog broja zajedničkih psiholoških problema svih područja primijenjene psihologije, ima vrlo velik broj *specifičnih* problema.

Navest ćemo samo neka područja primijenjene psihologije o kojima ćemo pisati u sljedećim brojevima: područje rada, područje obrazovanja i školovanja, područje trgovine i prodaje, područje vojske i srodnih struka (npr. policije), područje prava, sudstva, kriminala, područje zdravstva, područje prometa, područje sporta i dr.

(Ova je podjela prema knjizi Borisa Petza: »Uvod u psihologiju.«)

IZ NAŠIH PODRUŽNICA

Prvi svibnja proslavljen uz pjesmu i grah u gradskom parku

Perivoj grofova Drašković bio je i ove godine mjesto održavanja tradicionalne proslave međunarodnog blagdana rada — 1. svibnja u Dugom Selu.

Kao i ranijih godina organizator proslave bio je Sindikat umirovljenika Hrvatske, Podružnica Dugo Selo, čiji je predsjednik **Josip Sahor** na početku programa pozdravio brojne prisutne koji su po prelijepom proljetnom danu došli na proslavu. Osim Sahora, prisutne su, u ime pokrovitelja, pozdravili gradonačelnik Grada Dugog Sela **Vlado Kruhak** i pot-

predsjednik skupštine Zagrebačke županije **Josip Sesan**.

Dolasku velikog broja prisutnih zasigurno je doprinio i bogat program koji se odvijao na improviziranoj pozornici a u kojem su nastupili Limena glazba KUD-a Preporod, KUD Preporod, Dugoselske mažoretkinje, KUD Tančec, KUD August Cesarec, Udruga Rodna gruda, KUD Posavka i KUD Ogranak Seljačke sloge Lupoglav.

Osim toga, također već tradicionalno, organizatori su se i ove godine potrudili

za sve prisutne skuhati besplatni grah i k tome ih još počastiti pićem što je, naravno, pobudilo veliki interes prisutnih.

Tradicionalni susret s prijateljima

Na trinaestom, tradicionalnom susretu zbratimljenih podružnica umirovljenika Umaga i SPI CGIL-E Domio Trst, koji je održan polovinom studenoga prošle godine u Gemoni i Venzone u Friuli, okupilo se više od 200 umirovljenika iz Umaga i Domia. Ponovno su se susreli stari prijatelji evocirajući sjećanja na prve ovakve susrete te iskazujući potrebu učvršćenja svega onoga što je do sada postignuto. Na svečanom skupu gostima se najprije obratio novi predsjednik SPI CGIL-e Domio **Fulvio Marchi**, zatim **Giorgio Uboni** i **Metilda Knez**. Na gostoprimstvu i toplim riječima zahvalili su predsjednik i tajnik Podružnice SUH-a Umag **Josip Juraga** i **Palmira Radmanić**. Svi su oni istakli značenje potpisivanja Povelje o bratimljenju 1998. godine i povezanost na rješavanju problema umirovljenika. Istaknuto je da je na početku bilo značajnih aktivnosti: od edukativnih susreta zdravstvenih i socijalnih radnika Bujštine i pokrajina FVG, stručnih savjetovanja i seminara, ali i da novo vrijeme traži nove sadržaje suradnje. Podružnica SUH-a Umag predložila je zajednički sastanak vodstva umirovljenika Umaga i Domia radi izrade zajedničkog programa suradnje.

Na svečanom su skupu izmijenjeni i prigodni pokloni. Gosti su domaćinu poklonili lijepu maketu istarskoga kažuna, a domaćini gostima srebrenasti model Castello di Miramare u Trstu.

Za stotinu umirovljenika Umaga ovo će druženje ostati u lijepom sjećanju. Tijekom dana razgledali su staro naselje Venzona koje je 1976. stradalo od potresa i kojega je nakon obnove EU proglasila Villaggio ideale, gdje je lijepo živjeti.

U Gemoni su razgledali tradicionalni sajam što se upravo održavao toga dana s prehrambenim proizvodima iz cijele regije Friuli. Pršuti iz San Daniele, salame, sirovi, kruh... bilo je dostupno kušanju i kupnji. Održana je zajednička večera i druženje.

Anton Pertot

Članovi Sindikata umirovljenika Hrvatske — Podružnice Umag posjetili Topusko

Članovi Sindikata umirovljenika Hrvatske, Podružnice Umag, boravili su na oporavku u Toplicama Topusko. Ovo je bio prvi pokušaj da se iz Umaga uputi skupina članova u ovo lječilište. Prilikom objave bilo je dosta zainteresiranih, da bi se na kraju broj dosta smanjio, nešto iz zdravstvenih, obiteljskih ili drugih razloga.

Boravak u Topuskom bio je ugodan. Terme su poznati izvor zdravlja, a nudi se niz tretmana za oporavak i poboljšanje kondicije te ugodno kupanje u termalnim bazenima. Osim toga, priroda nam nudi krasan krajolik pogodan za šetnje kroz sela i parkove te razgledavanje davnopoznatih znamenitosti (Lapidarij i etnozbirka) kao i nešto ostataka poznatih građevina (Opatovina, stara vrela, sačuvana seoska imanja s drvenim kućama).

Osim toga, posjetili smo Veliku Kladušu, razgledali stari grad, koji nam je ponudio lijepi pregled cijele okoline. Obišli smo poznatu tržnicu. Uz ponudu domaće janjetine i druženje proveli smo ugodno poslije podne.

Nedjelja nam je bila slobodan dan od terapija, pa smo se uputili na izlet u Jastrebarski kraj. Posjetili smo Krašić — rodno mjesto nadbiskupa Alojzija Stepinca.

Nakon toga smo se uputili vinskom cestom do Plešivice. U ugodnom ambijentu »kleti Jagunić« proveli smo nekoliko lijepih sati, te razgledali okolinu punu vinograda na prekrasnim brežuljcima. Ponuđeni ručak uz domaća vina dugo će nam ostati u lijepoj uspomeni.

Pred nama su bila još dva dana odmora, odnosno liječenja, da bismo se nakon toga vratili kući. Povratak je protekao u redu i sretni i zadovoljni vratili smo se u svoje domove.

Trogirska podružnica SUH-a i ove je godine svečano proslavila 1. svibnja, blagdan rada

I ove godine trogirski umirovljenici, članovi SUH-a, zajedno sa svojim kolegama iz talijanskih gradova Fermo i San El Pidio, svečano su proslavili 1. svibnja — blagdan rada. Već punih deset godina prijateljstva često se družimo, malo kod nas, a malo naši članovi odlaze organiziranim izletima u Italiju. Prijateljstvo umirovljenika je danas podignuto na razinu gradova pa grad Trogir vrlo dobro surađuje s tim gradovima. Nekoliko puta godišnje skupine njihovih članova posjećuju Trogir i tom prilikom im organiziramo obilazak raznih turističkih odredišta.

Oduševljeni su ljepotama naše obale, a posebno povijesnom, kulturnom i sakralnom baštinom UNESCO-va grada. U lipnju ove godine ponovno će Trogir posjetiti njihova delegacija i boravit će pet dana. Za to vrijeme ćemo razgovarati o daljnjim planovima suradnje i prema njihovim željama upriličit ćemo im izlete kako bi što bolje upoznali Hrvatsku. Prigodom naših posjeta njihovim gradovima, u punom smislu riječi, trude se maksimalno što izaziva divljenje i zahvalnost naših ljudi.

Kako smo mi vrlo ograničeni financijskim sredstvima, nismo u stanju uzvratiti istom mjerom, ali oni često uskaču i pomažu nam u realizaciji tih programa.

Zahvaljujući trudu predsjednika **Ivana Bakice Đilda** i ove godine smo upriličili, osim izleta u Italiju, i izlet na otok Vis, za Valentinovo izlet na Kupres, izlet u Smiljan i posjet rodnoj kući Nikole Tesle, a uskoro se spremamo na izlet u Hrvatsko zagorje.

Iako nas muče ova krizna vremena, uspijevamo ostati na okupu i nositi se sa svim nedaćama.

Tomislav Drezga

Posjetili smo Muzej krapinskih neandertalaca

Članovi Sindikata umirovljenika Hrvatske, Podružnice Bjelovar, ovih su dana posjetili Muzej krapinskih neandertalaca.

Bio je to dan za pamćenje, dan koji je bio rekreativnog i edukativnog karaktera u skladu s Planom i programom rada Podružnice.

Muzej tumači postanak i evoluciju ljudskog roda, svojevrsni je vremeplov kroz prošlost. Uvodi nas u stanište krapinskih neandertalaca, lovaca i nomada,

u njihovu svakodnevicu i kamenodobnu kulturu. Posebno su u Muzeju bile impresivne skulpture praljudi francuske kiparice **Elisabeth Daynes** koje su po načinu izrade podsjećale na skulpture iz svjetskih muzeja voštanih skulptura, a naš krapinski muzej na najbolje svjetske muzeje toga tipa.

Manja grupa nadobudnih također je posjetila Klanjec — grob **Antuna Mihačevića** — autora naše himne, franjevački samostan uz razgledavanje kripta grofova

Erdödy i sakralne vrednote kao i Galeriju »Augustinčić« s grandioznim skulpturama velikog umjetnika.

Ana Široki

Dubrovački umirovljenici posjetili grad Šibenik i Nacionalni park »Krka«, te Skradin

Dubrovačka Podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske organizirala je za svoje članove 24. i 25. ožujka 2012. godine dvodnevni izlet u Krešimirov grad — Šibenik i Nacionalni park »Krka«, te grad Skradin

Prvog dana sudionici izleta, uz izvrsno stručno vođenje gospođe Mery, razgledali su grad Šibenik i njegove kulturno-povijesne znamenitosti, pa naravno i u svijetu poznatu gotičko-renesansnu katedralu sv. Jakova — remek djelo **Jurja Dalmatinca** (najpoznatijeg i najvećeg hrvatskog i europskog umjetnika, graditelja i kipara 15. stoljeća), koja je uvrštena i u Unescov popis svjetske kulturne baštine.

Prethodno su sudionici izleta ukratko informirani o cijeloj Šibensko-kninskoj županiji, o njenim otocima i gradovima, osobito o gradu Šibeniku (koji je prvi samorodni hrvatski grad na našoj obali, za razliku od drugih gradova koje su utemeljili Iliri, Grci ili Rimljani), te o Kninu i Skradinu, kao i o Nacionalnom parku »Krka«, u okviru kojega se, između ostaloga, nalazi i najviša sedrena barijera u Europi — Skradinski buk (46 m), pored kojega su i ostatci nekadašnje hidroelektrane »Krke« koja je izgrađena i započela radom davne 1895. godine, samo dva dana poslije Tesline hidroelektrane na slapovima Nijagare, pa je (zahvaljujući njenim graditeljima **Anti Šupuku** i inženjeru **Vjekoslavu Meischneru**) Šibenik dobio električnu energiju prije brojnih europskih gradova.

Nakon razgledavanja grada Šibenika i njegove katedrale, te dovoljno slobodnoga vremena za pojedinačne želje i potrebe, slijedio je prijevoz autobusom do dvanaest kilometara udaljenog hotela »Vrata Krke« koji se nalazi u neposrednoj blizini glavnog ulaza u Nacionalni park »Krka« u Lozovcu, gdje je nakon smještaja slijedila večera i noćenje. Ovdje valja spomenuti da hotel »Vrata Krke« »osvaja« već od samog ulaza, jer prvo što pada u oči, to su drvene skaline i puno drvenih detalja u cijelom ulaz-

nom holu uključujući i recepciju. Isto je i u sobama s puno drvenih površina i kompletnim drvenim namještajem, kao i u restoranu, što sve zajedno pobuđuje ugodan osjećaj prirodnoga, toploga i autentičnog domaćeg prostora.

Drugoga dana, nakon prijevoza autobusom od hotela do četiri kilometra udaljenog pristaništa iznad Skradinskog buka, slijedio je dvosatni (unaprijed dogovoreni) izlet brodom Nacionalnog parka »Krka« do otoka Visovca, gdje su sudionici izleta, uz stručno vođenje, razgledali ovaj zanimljiv otočić (nastao i opstao zahvaljujući dugotrajnom trudu i ljubavi franjevaca), te franjevački samostan, crkvu i muzej. Franjevački samostan, koji se na ovom otočiću nalazi još od polovine 15. stoljeća, točnije od 1445. godine, ima značajnu arheološku zbirku i zbirku povijesnog crkvenog ruha i posuđa, te bogatu knjižnicu s više povijesnih rukopisa, vrijednih knjiga i inkunabula, a dio ovoga kulturno-povijesnog blaga izložen je u muzeju i tako dostupan posjetiteljima.

Nakon povratka brodom na isto pristanište iznad Skradinskog buka slijedilo je razgledavanje najljepšeg i najdužeg slapa na rijeci Krki — Skradinskog buka i etno objekata na njegovoj lijevoj obali koji prezentiraju onodobno ruralno gospodarstvo i graditeljstvo. Tu je i crkva sv. Nikole (zvono ove crkve zvoni samo jedanput godišnje — na uskrсни ponedjeljak, jer se jedino taj dan u ovoj crkvi slavi sveta misa), a nizvodno je nekadašnja hidroelektrana »Krka«. Ovdje valja spomenuti i povijesnu zanimljivost da se godine 1875., s vidikovca blizu crkve sv. Nikole, jedinstvenoj prirodnoj ljepoti Skradinskog buka divio i car Franjo Josip sa suprugom Elizabetom zvanom Sissi.

Nakon navedenog razgledavanja slijedio je prijevoz brodom NP »Krka« od Skradinskog buka do Skradina, tijekom kojega su posebna atrakcija parovi labudova u fazi gniježđenja, kada labudica leži u gnijezdu skrivenom u trstikama, a labud stražari kružići ispred tih trstika.

Nakon razgledavanja drevnog Skradina — rimske Scardone i barokne katoličke crkve (Blažene Djevice Marije iz 18. st.) u kojoj se nalaze vrlo vrijedne orgulje, slijedio je povratak u Dubrovnik, uz prvo zaustavljanje već u predgrađu Šibenika, gdje je u restoranu »Gušt« svatko mogao objedovati što želi iz raznovrsne ponude po povoljnim cijenama. (Na povratku nije izostalo ni uobičajeno kupovanje u Neumu, iako je bila nedjelja i kasna večernja ura.)

Na kraju (na osnovi izjašnjavanja sudionika izleta i vlastitog zapažanja) zaključno se može reći da je ovaj izlet u cjelini zadovoljio očekivanja svih sudionika, što bi trebala biti preporuka i poticaj za buduće izlete.

Kruno Koroman

34. sjednica Predsjedništva Glavnog odbora SUH-a održana je u četvrtak, 26. travnja 2012.

Tajnica: **Zlata Toplak**

1. Na sjednici su razmotrene informacije i izvještaji:

a) Jasna Petrović, v. d. predsjednice SUH-a, izvijestila je o tome da je Europska unija 2012. godinu proglasila Godinom aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti te da će se i SUH pridružiti

tome obilježavanju.

b) Koordinacija umirovljeničkih udruga održala je svoju sjednicu 12. travnja 2012. kojoj su nazočili **Milica Čavkić** i **Ivan Nah-tigal** i na kojoj je glavna tema bila osnivanje Nacionalnog vijeća pri MRMS-u, o čemu su izvijestili ovo Predsjedništvo.

c) **Ivan Nah-tigal** izvijestio je nazočne opširno o radu posljednjih sjednica Upravnog vijeća HZMO-a u kojem je sada izabran novi ravnatelj g. **Srećko Vuković**.

d) **Jasna Petrović** izvijestila je prisutne o sjednici FERPA-e na kojoj je dominirala tema o Bijeloj knjizi o mirovinama te je najavila da će se iduća sjednica održati u lipnju ove godine.

e) zatim je informirala članove Predsjedništva o obilježavanju 1. svibnja u organizaciji drugih sindikata i SSSH-a kojem će se priključiti i SUH (što je učinjeno),

f) o održanoj konferenciji MRMS-a na temu o Smjernicama mirovinskog sustava u RH i o razgovoru s ministrom **Mrsićem** o skorom osnivanju Nacionalnog vijeća te o usvojenom zahtjevu SUH-a i Matice da u tom Vijeću ne sudjeluju političke stranke,

g) o sastanku održanom u Ministarstvu socijalne politike gdje je bilo govora o volonterskom radu i nastavku ostvarivanja programa za što je obećana financijska potpora,

h) o razgovoru održanom u Matici umirovljenika Hrvatske u vezi s realizacijom dogovorene suradnje i mogućnostima formalnog približavanja naših dviju udruga.

i) Budući da se Ustavni sud još nije očitovao o prijedlogu SUH-a od 2009. godine i požurnice od 25. veljače 2010. godine za ocjenu zakonitosti uvođenja dodatnog doprinosa za zdravstvo u visini 3% za određenu kategoriju umirovljenika, **Ivan Nah-tigal** je predložio da se SUH ponovno obrati Ustavnom sudu radi rješenja toga zahtjeva.

Predsjedništvo je, nakon rasprave, prihvatilo podnesena izlaganja i dalo je suglasnost odnosno usvojilo je sljedeće odluke i zaključke:

— u Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe pri MRMS odnosno Vladi RH imenovani su iz SUH-a za članove: **Jasna Petrović** i **Milan Tomičić**, a za zamjenike članova: **Milica Čavkić** i **Damir Jukica**

— za konkretizaciju Sporazuma sklopljenog između SUH-a i MUH-a zaduženi su: **Jasna Petrović**, **Ivan Nah-tigal** i **Nikola Kustić**,

— za ponovno obraćanje Ustavnom sudu radi donošenja rješenja o dodatnom doprinosu za zdravstvo u visini 3%, za pripremu prijedloga, zadužen je **Ivan Nah-tigal**.

Predsjedništvo GO SUH-a razmotrilo je i usvojilo financijske izvještaje, a **Branka Jalšovca**, **Ružicu Lacko**, **Katicu Ricijaš** i **Vladimira Buršića** je zadužilo da pomognu podružnicama u izradbi financijskih izvještaja te se suglasilo s prijedlogom da se pristupi potrebnim izmjenama Pravilnika o materijalno-financijskom poslovanju.

Predsjedništvo je usvojilo i sljedeće zaključke:

— da se unaprijedi projekt naplate članarine preko HZMO-a o čemu će za iduću sjednicu pripremiti prijedlog: **S. Čabrajac**, **V. Buršić** i **M. Voščun**,

— da županijski povjerenici načine hodogram održavanja skupština na svome području kako bi se moglo pratiti njihovo održavanje,

— da se za pripremu prijedloga registracije SUH-a u svojstvu sindikata zadužuju: **Milan Tomičić**, **Jasna Petrović**, **Ivan Nah-tigal** i **Ružica Lacko**,

— da se prihvaćaju izloženi programi glavnih događanja obilježavanja 20. obljetnice osnutka i djelovanja SUH-a za 17. i 18. listopada 2012. te da se dio potrebnih financijskih sredstava pribavi donacijama iz podružnica i ponudom prodaje oglasnog prostora u glasilu SUH-a, ali će se otvoriti posebna knjigovodstvena konta za evidentiranje prihoda i troškova za obljetnicu.

Predsjedništvo je prihvatilo inicijativu o osnivanju aktiva žena u županijskim povjereništim i podružnicama te na razini središnjice, a što je potrebno prethodno ugraditi u odgovarajuće odredbe Statuta SUH-a.

Bratimljenje hrvatskih i talijanskih sindikalnih umirovljeničkih podružnica — oblik suradnje među ljudima i narodima

Nastavak s 3. str.

Predstavnici SUH-a Podružnice Poreč i Područnog SPI CGIL iz Pordenonea Regije Friuli Venezia Giulia potpisali su sporazum o bratimljenju 4. lipnja 2011. u Poreču. Na jesen slijedi uzvratni susret i potpisivanje na hrvatskom jeziku. Potpisnici su predsjednik Podružnice Poreč **Aldo Jurcan** i sekretar SPI Pordenone **Calogero Di Prima**. Supotpisnici su u ime SUH-a Istarske županije županijski povjerenik **Vladimir Buršić** i u ime Regije Furlanija i Julijska krajina predstavnik **Luciano del Rosso**.

SUH-ova Podružnica Labin i Lega Manzano iz Okruga SPI CGIL Cividale Područnog SPI Pordenone iz Regije Friuli Venezia Giulia dogovorile su suradnju budući da su bratimljene i njihove lokalne samouprave, gradovi Labin i Manzano. Tako je u Labinu 18. lipnja 2011. potpisan sporazum o bratimljenju na talijanskom jeziku. Uzvratno, u Manzanu je potpisan 3. rujna 2011. sporazum na hrvatskom jeziku. Potpisnici su predsjednica SUH-a Podružnice

Labin **Nada Križanac** i odgovoran za SPI Lega Manzano **Angelo Chiandussi**. Supotpisnici su u ime SUH-a Istarske županije županijski povjerenik **Vladimir Buršić**, a u ime Područnog SPI Cividale generalni sekretar **Elio Nadalutti**, te u ime SPI Regije Furlanija i Julijska krajina predstavnik **Luciano del Rosso**.

Akt o bratimljenju SUH-a Ogranak Fažana iz Podružnice Pula i Lege Campi Elisi iz Okruga SPI CGIL San Giacomo iz Područnog SPI za Trst potpisan je 14. rujna 2011. u Fažani na talijanskom jeziku, a uzvratno na hrvatskom jeziku slijedi 19. svibnja 2012. u Trstu.

U skladu s dogovorom iz Novigrada, ove godine izvršit ćemo sve pripreme za bratimljenje jedne lege SPI CGIL iz Regije Veneto, a s naše strane će to biti SUH— Ogranak Vodnjan iz Podružnice Pula. Očekuje se da će i Podružnica SUH-a Svetvinčent, nakon uspješnog ponovnog aktiviranja, ići stopama ostalih podružnica u Istri vezano na bratimljenje.

SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE

UTEMELJEN 1992.

P O Z I V A

sve radnice i radnike, namještenice i namještenike da nakon umirovljenja nastave svoje sindikalno članstvo u

SINDIKATU UMIROVLJENIKA HRVATSKE

koji ove godine obilježava 20. obljetnicu svoga osnutka i djelovanja te promptno i učinkovito, u suradnji sa sindikatima aktivnih radnika i namještenika i s drugim umirovljeničkim udrugama, zastupa interese svoga članstva u skladu s odredbom stavka 1. članka 1. svoga STATUTA:

»SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE (dalje u tekstu: SUH) je dobrovoljna ne-stranačka, interesna i humanitarna udruga od šireg društvenog interesa koja okuplja umirovljenike Republike Hrvatske i zalaže se u okviru Ustava i zakona za ostvarivanje svih njihovih prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja stečenih na temelju rada i uplaćenih doprinosa osiguranja, te drugih njihovih socijalnih prava i interesa.«

SUH je član Saveza samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH) i Koordinacije umirovljeničkih udruga te Europske federacije umirovljenika i drugih starijih osoba (FERPA).

SUH u duhu međuljudske solidarnosti i uzajamnosti osposobljava svoje članstvo za volontersku djelatnost radi pomaganja najpotrebitijima.

SUH svojim djelovanjem promiče civilno društvo, tj. građansko demokratsko društvo pravnog poretka, zakona i građanskih sloboda s nezavisnim institucijama koje štite građanska i ljudska prava i jednakopravnost svih građana.

SUH se zalaže za afirmaciju socijalne pravde, za život dostojan čovjeka za sve ljude, posebno za socijalnu sigurnost starijih i nemoćnih osoba, za uspostavu učinkovite međugeneracijske i svake durge solidarnosti među ljudima u skladu s europskim modelom socijalne zaštite, za prevlast humanog postupka u rješavanju društvene problematike, a nasuprot dominirajućoj ulozi liberalnog kapitalizma ili totalitarizma koji jednako uništavaju ljudsko dostojanstvo.

**Više o SUH-u u glasilu SUH!
Preplatite se na glasilo, čitajte ga, pišite za SUH, postanite SUH-ov suradnik, suradnica.**